اپراتورها در حال رایزنی برای افزایش قیمت هستند

نت کیلویی چند؟

علی مرزوقی، زهرا طیبی
گروه نقد روز

تقریبا پنج سالی می‌شود که تعرفه اینترنت، تغییر چندان چشمگیری نکرده است؛ موضوعی که اپراتورها در نامه اخیر خود خطاب به رئیس‌جمهور به آن اشاره کردند و یکی از علل عدم توسعه زیرساخت‌های اینترنتی در کشور ذکر شده است. در این زمینه نیز شاهد مثال زیاد داریم که تاجار به تعطیلی مطب‌ها شده‌اند. این موضوع به‌ویژه در حوزه زیبایی به شدت در حال افزایش است و با سونامی در این زمینه مواجه هستیم؛ به طوری که تخصص‌های مختلف دارند ورود می‌کنند به حوزه زیبایی؛ چراکه تقاضا هم در این زمینه زیاد و بیمارگونه است؛ به طوری که تقاضای اعمال زیبایی در ایران نسبت به دنیا چند برابر است که البته محل اشکال است؛ چه عمل‌های زیبایی آکادمیک و چه غیرآکادمیک. البته حجم زیادی از اعمال زیبایی توسط غیرپزشکان و به صورت مداخلات غیرمجاز صورت می‌گیرد که متاسفانه رو به فزونی است و البته که مجازات‌ها هم در این زمینه بازدارنده نیست.»

۱۰ درصد سبد هزینه خانوار ایرانی به اینترنت اختصاص دارد

عمادالدین پاینده به این سوالات که آیا اینترنت در ایران ارزان است یا گران، یا اصلا آیا مساله توسعه اینترنت در ایران یک مساله مربوط به قیمت هست یا نه اینگونه پاسخ داد: «پاسخ دادن به این سوال که ارزانی و گرانی اینترنت در ایران چگونه قابل ارزیابی است نیازمند دو مقایسه است. مقایسه اول به دست آوردن سهم هزینه اینترنت از مجموع سبد هزینه‌های خانوار است. مورد دوم هم مقایسه این سهم با سایر نقاط دنیا است. آمارنگاه داده و حکمرانی شریف اواخر سال ۱۴۰۰ یک شبیه‌ساز را با هدف انجام این مقایسه راه‌اندازی کرد. این شبیه‌ساز اطلاعات مختصری نظیر اینکه تعداد اعضای خانوار، هزینه ماهیانه اینترنت، تحصیلات و سن‌شان را از کاربر می‌پرسید و در مرحله بعد براساس آمارگیری هزینه درآمد خانوار مرکز آمار به کاربر نشان می‌داد که براساس هزینه‌هایی که خانوار ایرانی برای اینترنت کرده است در کدام دهک قرار می‌گیرد. براساس اطلاعاتی که در آن زمان جمع‌آوری شد مشخص شد که تا اوایل سال ۱۴۰۱ میانگین هزینه‌کرد خانوار برای اینترنت در کشور به استثنای تهران کمتر از ۳۰۰ هزار تومان بود و اگر تهران را نیز در نظر می‌گرفتیم این عدد نهایتا از ۳۷۰ هزار تومان فراتر نمی‌رفت. این عدد ۲ درصد میانگین حقوق ماهیانه ۷ میلیون تومان درکشور در سال ۱۴۰۱ است.»

فیلترینگ هزینه اینترنت را ۲ و نیم برابر کرد

این کارشناس حوزه اینترنت اظهار نظر در مورد این بازه اینترنتی را منوط به توجه به دو نکته به ما مخابره اساسی دانست که باعث می‌شود صحبت‌ها در مورد ارزان بودن اینترنت کمی محتاطانه تر باشد. پاینده «ملاحظه اول را اینگونه توضیح داد: «ملاحظه اول ارزیابی استفاده از فیلترشکن‌ها و اصطلاحا ابزارهای حاکمیت‌گریز است. بعد از اتفاقات شهریور ۱۴۰۱ تاکنون اختلالاتی در اینترنت کشور اعمال شده که نتیجه آن افزایش آمار استفاده‌کنندگان از فیلترشکن به بیش از ۷۰ درصد بوده است. اگر ما هزینه‌های این را هم بخواهیم به هزینه اینترنت اضافه کنیم می‌توانیم بگوییم هزینه اینترنت حدود ۲ و نیم برابر عددی است که برای نیمه اول ۱۴۰۱ تخمین زده شده است. یعنی ملاحظه این عدد به ۱۰ درصد هزینه‌های سبد خانوار رسیده است. اگرچه این نسبت هم همچنان در مقایسه با قیمت‌های جهانی پایین است اما باعث شده تا سهم هزینه‌های اینترنت از سبد مخارج خانوار معنی‌دار شود. عدد جدید به تردیک یک میلیون تومان برای هر خانوار می‌کند. نکته دیگر این است اگر سایر بررسی‌های برای افزایش قیمت اینترنت اتخاذ می‌شود آیا پیوست اجتماعی برای آن در نظر گرفته شده و اقناع صورت نسبت به این مساله اتفاق می‌افتد یا نه. در شرایطی که مردم همچنان مطمئن نیستند که تصمیم سیاستگذاران برای فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی بعد از شهریور ۱۴۰۱ یک تصمیم قطعی باشد و هنوز امیدی برای برگشت از این تصمیم دارند و معتقدند این تصمیم بایست به‌زودی بازنگری قرار بگیرد و شرایط فعلی موقت است بحث کردن در مورد افزایش قیمت در افکار عمومی با مخالفت‌هایی همراه خواهد بود. آخرین نکته در مورد فیلترینگ این است که بسیاری از مردم در افکار عمومی به طور جدی شبکه‌های فعال در ارائه اینترنت پیتنی شبکه ارتباطات و زیرساخت و اپراتورهای ارائه‌دهنده اینترنت را ذی نفع فیلترینگ و فیلترشکن فروشی می‌دانند. طبایع از اینکه این تصور درست است یا نه باید اثرات روانی آن را در نظر گرفت و در اجرای سیاست‌های اصلاح قیمت محتاط بود.»

اپراتورها درآمد‌هایشان را خرج اقدامات درآمدزا غیرمربوط با وظایف‌شان می‌کنند

پاینده در مورد ملاحظه دوم اینگونه توضیح داد: «ملاحظه دوم این است که در طول یک دهه گذشته بارها و بارها از طریق خود صحبت‌های مالی اپراتورهای انحصاری ارائه دهنده اینترنت همراه و از طریق درک عمومی مردم از بالا و پایین‌های وضعیت اینترنت این امر به اثبات رسیده است که اپراتورها لزوما افزایش درآمد خود را خرج توسعه زیرساخت نمی‌کنند. تضمینی برای این که درآمد بیشتر لزوما خرج توسعه زیرساخت شود وجود ندارد. مثال‌های بارزی هم برای این امر وجود دارد. اپراتورها با بخشی از بودجه خود پلتفرم‌های محتوایی راه انداخته‌اند. مثلا رویکا یا پلتفرمی است که هردو اپراتور همراه اول و ایرانسل ذی نفع آن هستند. اپراتورها با روش‌های دور زدن اطلاعات مربوط به حسابرسی از طریق راه‌های اینچنینی درآمدهای خود را افزایش داده‌اند. این یعنی اپراتورهای منابع خود را خرج توسعه پلتفرم‌های غیر مرتبط با ماموریت‌شان کرده‌اند. این اتفاقی است که بارها افتاده و حتی سرمایه گذاری‌های بی‌ربط‌تر دیگری را نیز از جانب اپراتورها شاهد بوده‌ایم. سوال بزرگ این است که آیا دولت و به طور مشخص کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات مکانیزمی برای اینکه این افزایش درآمد لزوما صرف توسعه زیرساخت‌های اینترنتی بشود طراحی کرده‌اند که به چه سازوکاری قرار است تکیه کند تا به الان شکاف نشده است که با چه سازوکاری قرار است بعضا افزایش ظرفیت‌های اینترنت پیگیری شود. بعد از اتفاقات ۱۴۰۱ حجم کل ترافیک بین‌الملل در شهریور ماه است محسوسی داشت. بعد از حدود ۶-۷ ماه این ترافیک به روزهای پیش از ۱۴۰۱ برگشته و اکنون ما مجددا با اشباع ظرفیت مواجه شدیم و حتما مردم این را ملاحظه کرده‌اند که در ساعات‌های پیک مصرف اینترنت سرویس دهی اپراتورها با اختلالاتی مواجه است. این موضوع عاشق این است که ما در توسعه زیرساخت‌ها و بهبود ظرفیت ترافیک وپهنای باند نتوانسته‌ایم آنطور که باید عمل کنیم. باید مشخص شود تضمین اینکه افزایش درآمد به توسعه زیرساخت منجر میشود چیست.»

وضعیت شرکت ارتباطات و زیرساخت وخیم است

عمادالدین پاینده پس از پرداختن به نقش اپراتورها در توسعه زیرساخت به جایگاه شرکت ارتباطات و زیرساخت به عنوان یک مساله مورد غفلت واقع شده و پرداخت و در مورد آسیب‌های برونسنگی این شرکت گفت: «مساله مورد غفلت واقع شده وضعیت وخیم و بسیار نگران کننده شرکت ارتباطات و زیرساخت است. عمده فروشی اینترنت در کشورما به صورت دولتی و توسط شرکت ارتباطات و زیرساخت انجام می‌شود که بعد از خصوصی‌سازی مخابرات این اتفاق افتاد. شرکت ارتباطات زیرساخت در طول ۲-۳ سال اخیر انواع و اقسام تسهیلات و سوبسید‌ها را با تحمیل بار مالی به مراکز داده و اپراتورهای همراه ارائه داده است. درحالی‌که این شرکت برای بقای خودش نیازمند شرایط است که بتواند حیات و ماندگاری‌اش را تضمین کند. با توجه به اطلاعاتی که در دسترس است سیاست‌های مصوبه‌کننده شرکت ارتباطات و زیرساخت غفلت قاسار به شدت بالایی به شرکت ارتباطات و زیرساخت وارد کرده و درآمدش را به شدت کاهش داده است. دومنا درخواست تسهیلاتی که به انواع و اقسام مختلف توسط شورای عالی فضای مجازی و سایرنهادها به این شرکت ابلاغ شده است عملا دارد کمر این شرکت را می‌شکند. این را باید در نظر گرفت که اگرچه بخشی از زیرساخت‌ها را اپراتورها تامین می‌کنند و باید افزایش ظرفیت بدهند اما همچنان بخش قابل توجهی از مدیریت، فروش زیرساخت به اپراتورها و انتقال اینترنت بین استان‌ها که مسائل حاشیه‌ای برعهده‌اند این شرکت است و طبیعتا اگر این شرکت نتواند ادامه حیات بدهد این خدمات در کشور با مشکل اساسی مواجه می‌شود. بنابراین ما نباید به این شرکت به چشم یک فلک یا بنگاه خیریه نگاه کنیم که هم زمان اراده کردیم از اوخدمات بگیریم و در عین حال از کسب درآمد محروم باشد. اما اگر بخواهیم نگاهی به شرکت ارتباطات و زیرساخت وجود دارد اساسا بهتر است به یک نهاد دولتی تبدیل شود و خیال همه در مورد اینکه دیگر بحث سود و زیان مطرح نیست راحت شود.»

احتمال تکرار سناریوی فساد در شرکت ارتباطات و زیرساخت

این کارشناس حوزه اینترنت عدم توجه به شرکت ارتباطات و زیرساخت را عامل شکل‌گیری بسترهای فساد مالی دانست و در این باره توضیح داد: «نکته بسیار مهم این است که در طول یک دهه اخیر قیمت اینترنتی که شرکت ارتباطات و زیرساخت به اپراتورها فروخته است و ایضا قیمت خدماتی که به بقیه شرکت‌ها ارائه می‌دهد تقریبا هیچ تغییری نداشته است. این درحالی است که رقم تورم در چند سال گذشته بالا بوده است. این نشان می‌دهد که اگر ما به دنبال افزایش ظرفیت و بهبود خدمت‌رسانی به مردم هستیم و بنا داریم دسترسی آنها به اینترنت با کیفیت را سهل‌تر کنیم کل زنجیره را باید ببینیم و صرفا نگاه‌مان را نباید به اپراتورها محدود کنیم. اپراتورهایی که به راحتی با یک تغییر جزئی در قیمت با همان بحث دانلود و آپلودی است که مردم به عنوان مخاطبان عمومی آن را درک می‌کنند، اگر به دنبال فعالیت در حوزه فناوری‌های نیم هستیم، اگر به دنبال استفاده از اینترنت در اقتصاد دیجیتال و سریز منافع اینترنت در حوزه اقتصاد دیجیتال هستیم، اگر به دنبال تداوم توسعه اکوسیستم استارتاپی در کشورهستیم، همه این موارد و به‌خصوص بحث فناوری لبه و مطالعات بنیادین در حوزه فناوری که توسط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی انجام می‌شود به طور قطع، به پایداری اینترنت و شاخص‌های پیچیده‌تر و جزئی‌تر تحلیل کیفیت مثل شاخص تاخیر یا شاخص پینگ برای گیمرها و استریمرها که اقتصاددانان به اینترنت گره خورده و برایشان اهمیت دارد وابسته است. ارتقای این شاخص‌ها بسیار و به مراتب از سرعت اینترنت مهم‌تر است، باید روی این موارد سرمایه‌گذاری شود. من عملکرد را از پایین پارسال تا امسال قابل قبول می‌دانم، فیبر در بسیاری نقاط کشور توسعه پیدا می‌کند، خیلی از نقاط تهران امکان دریافت 5G وجود دارد و نسبت به گذشته بهتر است اما فاصله ما همچنان زیاد است به طور قطع می‌توانیم بگوییم که ما در حوزه پایداری اینترنت چالش جدی‌تر از سرعت است و فقط هم مساله ما مسائل زیرساخت نیست و مسائل دیگری مثل بازنگری در سیاست‌های اینترنت هم مطرح است و باید به آن فکر شود.»

کاهش کیفیت اینترنت در یکی دو سال اخیر عمدی بوده است

پویا آسترکی، معتقد است کاهش کیفیت اینترنت به خاطر اختلالات عمدی که در زمینه فیلترینگ صورت گرفته اتفاق افتاده و توضیح داد: «کیفیت اینترنت چند فاکتور دارد. یکی سرعت است که کاربر احساس می‌کند، یکی پایداری شبکه و یکی مساله دیگر (Response time) یا همان چیزی است که پینگ مصرف‌کننده است، اینکه مدت‌زمان طول می‌کشد تا دیتا به جایی که ما می‌خواهید برود و برگردد. از نظر کیفیت اینترنت در دوران آغاز زایع‌پور این کیفیت به شدت افت کرده، ما با قطعی‌های مکرر، افزایش (Response time)، افزایش پینگ و کاهش سرعت به واسطه نیازهایی روز افزونی که جامعه به اینترنت دارد مواجه بودیم. آقای زایع‌پور و وزارت ارتباطات هم بسیاری از این اختلالات را به عمد به سمع و چشم آوردند، چون می‌خواستند فیلترینگ را تقویت کنند. مساله کاهش کیفیت اینترنت در این دوره یکی دوساله، یک مساله تعمدی بوده است، مثلا‌ان موقعی که اینستاگرام فیلتر نبود، پنهای باند اینستاگرام را عمدا کاهش می‌دادند که سرعت آن را پایین بیاورند. الان هم همین کار را می‌کنند و یا استفاده از پروتکل‌های مختلف این اختلالی می‌افتد. شما می‌بینید رئیس جمهور هم مرتب می‌گوید و از وزیر ارتباطات خواستش می‌کند که کیفیت اینترنت را درست کنند، منتها ایده‌ای که اینها در کنترل اینترنت در این وضعیتی که هست، در فیلترینگ که می‌توانند توسعه بیشتری بدهند و نگهداری بهتری از شبکه داشته باشند تا بتوانند تبدیل جدید اینترنت را به وجود بیاورند.»

اپراتورها توسعه اینترنت متناسب با نیازهای مردم را تا حد زیادی متوقف کرده‌اند

موضوع دیگری که آسترکی آن را در کاهش کیفیت اینترنت موثر دانست، عدم توسعه زیرساخت‌هاست و در این باره گفت: «جدای این اتفاقی که روی کیفیت اینترنت تاثیر می‌گذارد، این است که چون اینترنت مرتب کاربرهای زیادی پیدا می‌کند، اپراتورها باید شبکه‌شان را سریعا و بیشتر توسعه بدهند تا بتوانند با نیازهای روزافزون جامعه، پاسخ‌های مناسبی به آن کاربرها در مصرف بیشتر بدهند. می‌شود گفت اپراتورها تزکیه، مصر، الجزایر و کشورهای در حال توسعه‌ای که فضای آنها به لحاظ اقتصادی شباهت‌هایی به ما دارد چگونه است، واقعیت این است که با این کشورها فاصله داریم و تلاش‌هایی که شده قابل قبول است اما قابل تحسین نیست. نکته آخری که می‌خواهم به آن اشاره کنم این است که به طور خاص و به طور جدی پایداری اینترنت و کیفیت شبکه مقوله بسیار مهم‌تری، نسبت به سرعت اینترنت با همان بحث دانلود و آپلودی است که مردم به عنوان مخاطبان عمومی آن را درک می‌کنند، اگر به دنبال فعالیت در حوزه فناوری‌های نیم که هستیم، اگر به دنبال استفاده از اینترنت در اقتصاد دیجیتال و به‌خصوص بحث فناوری لبه و مطالعات بنیادین در حوزه فناوری شرکت ارتباطات زیرساخت تا ثابستان حال جاری به‌شدت منفی بوده و باید چاره‌ای برای جبران این ایراد منفی اندیشیده شود. نباید مثل سال‌های قبل از طریق یک سفره‌ها و تفدادها و استریم‌ها که مالی این ابزار منفی ملیت نمایانده شود. اگر بخواهند دوباره اینکار را انجام دهند نتیجه‌اش مشخص است، در بلندمدت دیگر خبری از شرکت ارتباطات و زیرساخت نخواهد بود. می‌توانم این را به طور قطع بگویم که درآمدها و مواردی که برای شرکت زیرساخت درآمد زایی است، این کاملا‌گزاره درستی است و اگر این سرعت حفظ شود می‌شود گفت که در رتبه‌بندی‌ها و رنکینگ‌های جهانی جایگاه ایران ارتقا پیدا کند، اگر سوال این است که در حال حاضر سرعت اینترنت ما وضعیتش در مقایسه با کشورهای همرده و مشابه مثل عربستان، ترکیه، مصر، الجزایر و کشورهای در حال توسعه‌ای که فضای آنها به لحاظ اقتصادی شباهت‌هایی به ما دارد چگونه است، واقعیت این است که ما با این کشورها فاصله داریم و تلاش‌هایی که شده قابل قبول است اما قابل تحسین نیست. نکته آخری که می‌خواهم به آن اشاره کنم این است که به طور خاص و به طور جدی پایداری اینترنت و کیفیت شبکه مقوله بسیار مهم‌تری، نسبت به سرعت اینترنت با همان بحث دانلود و آپلودی است که مردم به عنوان مخاطبان عمومی آن را درک می‌کنند، اگر به دنبال فعالیت در حوزه فناوری‌های نیم هستیم، اگر به دنبال استفاده از اینترنت در اقتصاد دیجیتال و سریز منافع اینترنت در حوزه اقتصاد دیجیتال هستیم، اگر به دنبال تداوم توسعه اکوسیستم استارتاپی در کشورهستیم، همه این موارد و به‌خصوص بحث فناوری لبه و مطالعات بنیادین در حوزه فناوری که توسط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی انجام می‌شود به طور قطع، به پایداری اینترنت و شاخص‌های پیچیده‌تر و جزئی‌تر تحلیل کیفیت مثل شاخص تاخیر یا شاخص پینگ برای گیمرها و استریم‌ها که اقتصاددانان به اینترنت گره خورده و برایشان اهمیت دارد وابسته است. ارتقای این شاخص‌ها بسیار و به مراتب از سرعت اینترنت مهم‌تر است، باید روی این موارد سرمایه‌گذاری شود. من عملکرد را از پایین پارسال تا امسال قابل قبول می‌دانم، فیبر در بسیاری نقاط کشور توسعه پیدا می‌کند، خیلی از نقاط تهران امکان دریافت 5G وجود دارد و نسبت به گذشته بهتر است اما فاصله ما همچنان زیاد است به طور قطع می‌توانیم بگوییم که ما در حوزه پایداری اینترنت چالش‌مان جدی‌تر از سرعت است و فقط هم مساله ما مسائل زیرساخت نیست و مسائل دیگری مثل بازنگری در سیاست‌های اینترنت هم مطرح است و باید به آن فکر شود.»

سرعت اینترنت در کشور قابل قبول است اما قابل تحسین نه

راجع به سرعت اینترنت دو جزر دی در کشور وجود دارد، یکی درک وزارت ارتباطات است که معتقد است سرعت اینترنت مناسب است یکی هم درکی است که اکثرعمومی دارد و مبتنی بر سایت‌های بین‌المللی سرعت اینترنت را پایین می‌بیند. منشا این تفاوت دیدگاه چیست؟ پاینده در تشریح چرایی به وجود آمدن این اختلاف درک اینگونه توضیح می‌دهد: «گزارش سازنده و روشنگرانه‌ای در این زمینه انجمن الکترونیک کارکرده است که به صورت عمومی هم در دسترس است و در آن توضیح داده شده است که از چه لحاظ‌هایی سرعت و کیفیت اینترنت دچار مشکل است خیلی دقیق، با ذکر شاخص‌ها به آن پرداخته شده است اما اگر بخواهم اجمالا جوابی بدهیم به این سوال است که سرعت اینترنت رئیس جمهور هم در مقایسه با کشورها که در دسته کشور را می‌دهم، یک سری کشورهایی رسیدند به آنها و نزدیک شدن به آن امکان پذیر و شدنی است و می‌شود به آن فکر کرد و تفاوت سرعت اینترنت ما با آنها تفاوت چندین سال توسعه زیرساخت نیست، که شاید حداقل دربباره ۲۰ الی ۳۰ کشور داریم صحبت می‌کنیم، یک سری کشورهایی هم وجود دارند که پیشگام حوزه زیرساخت اینترنت هستند. مثلا کشورهایی مثل کره‌جنوبی، سنگاپور و چند کشور دیگر و حتی کشورهای منطقه نزدیک سرعت اینترنت بسیار بالایی را تجربه می‌کنند و همیشه هم این اتفاق وجود داشته است. سرعت اینترنت در کشور ما در طول یک سال گذشته رشد و افزایش چشمگیری داشته است. این کاملا درست است و اگر این سرعت حفظ شود می‌شود گفت که در رتبه‌بندی‌ها و رنکینگ‌های جهانی جایگاه ایران ارتقا پیدا کند، اگر سوال این است که در حال حاضر سرعت اینترنت ما وضعیتش در مقایسه با کشورهای همرده و مشابه مثل عربستان، این توسعه را تا حد زیادی متوقف کرده‌اند، در دولت قبل بحث 5G شروع شده بود و تحولات خوبی در حال اتفاق افتادن بود. الان اپراتورهای موبایل، شبکه را آنچنان گسترش نداده‌اند، بحث 5G فراگیر نشده است. اگر اخیرا سفر کرده باشید، با این موضوع مواجه می‌شوید که چقدر اینترنت جاده‌ای به نسبت مثلا سه سال پیش افت کرده است، چون مشخص است که در جاده‌ها و روستاها توسعه به آن صورت که باید اتفاق نیفتاده است.»

به بهانه توسعه فیبر نوری همه چیز را متوقف کردیم

آسترکی در ادامه به این موضوع اشاره کرد که توسعه فیبرنوری با نیاز کشور سازگار نیست و گفت: «در بخش اینترنت (ثابت) که به صورت سیم‌های مسی و (ADSL) قدیمی یا به صورت فیبر نوری است هم حرکاتی در حال انجام است تا فیبر نوری توسعه پیدا کند، اما با نیاز امروز کشور سازگار نیست، چون یک پروژه ده‌ساله نیاز است تا فیبرنوری کامل شود، اما ما امروز به اینترنت با سرعت بالا نیاز داریم نه ۱۰ سال دیگر. چون اگر موقع نیز ۱۰ سال دیگر از توسعه عقب افتاده‌ایم. الان به این بهانه که در حال گسترش فیبر نوری هستیم و کیفیت یا اینترنت خوب می‌شود، همه چیز متوقف شده است. فکر می‌کنم شش هفت سال است رشد جدی در هزینه‌های اینترنت اتفاق نیفتاده است و خوب در نقطه مقابل همه هزینه‌های دیگر افزایش پیدا کرده است. اینجا با وجود اینکه خیلی افراد و خودم هم مدافع اینترنت ارزان هستم و اینترنت را جزء حقوق اساسی انسان‌ها می‌دانم که حتی اگر یارانه برای آن در نظر گرفته شود یا به رایگان عرضه شود، به نفع جامعه و حتی اقتصاد کشور است اما از آن طرف و با توجه به واقعیت‌های موجود به نظر می‌رسد که باید یک افزایش قیمتی باشد که اپراتورها با تاخیرهای چندماهه ابلاغ می‌شود. مشخص است که نتیجه عدم اجرای به موقع قانون، از هم گسیختگی است. سازمان نظام پزشکی به عنوان یک عضو صنفی از ۹ عضو شورای عالی پدید شاکه‌اند. عضو خریدار خدمت»، پیگیری‌های لازم را در این زمینه انجام داده است و نامه زده‌ایم و گلایه کرده‌ایم. از این بی‌تفاوتی برای امر مهمی مانند تعرفه برای حوزه سلامت تعجب می‌کنیم.»

شکستن همینه جامعه پزشکی تبعات اقتصادی دارد

رئیس‌زاده براین باور است که هزینه خدمت پزشکی در کشور ما نسبت به منطقه و جهان یک دوازدهم است. وی در ادامه اظهاراتش درباره تعرفه‌ها عنوان کرد: «این برای مردم و جذب توریسم سلامت خوب است و جای خوشحالی دارد. اما اگر زمانی خدمتی قابل ارائه نباشد و دچار کمبود شویم، بیمار همین خدمت را باید با قیمت ۱۲ برابر در کشورهای دیگر دریافت کند. شکستن همینه جامعه پزشکی علاوه بر مباحث سلامت، در بحث اقتصاد سلامت نیز تابسامانی‌هایی را به دنبال دارد. چرا به نظرات کارشناسی و تخصصی دلسوزان حوزه سلامت توجه نمی‌شود؟ نتیجه بی‌توجهی به این نظرات تخصصی آن می‌شود که از رسانه ملی بیان شود از مقطع دیپلم متخصص جذب می‌کنیم. اصرارمان آن است که جزء حرفه‌ای (دستمزد) از جزء فنی تعرفه‌ها جدا شود. جزء فنی سال‌ها مطابق با تورم و حتی بیشتر از آن رشد داشته است؛ این درحالی است که رشد جزء حرفه‌ای تعرفه‌ها طی پنج سال حدود هشت درصد بوده است و از تورم بسیار عقب است. در مجموع جزء حرفه‌ای زیر سایه جزء فنی قربانی شده است. عدم اجرای قانون موجب بی‌انضباطی و به‌هم‌ریختگی نظام درمانی می‌شود.»

نگرانیم مراکز ارائه خدمات سلامت مانند کاروانش شود

وی عنوان کرد: «نگرانیم که وضعیت مراکز ارائه خدمات سلامت مانند کاروانش شود و به سیستم کاروانشی تبدیل شود. اگر کسی از زیرمیزی گلایه می‌کند باید بداند که مقصر اصلی این پدیده جامعه پزشکی نیست؛ بلکه آن کسی است که به صورت دستوری تعرفه را پایین نگه داشته است. عاملش بیمه‌ها هستند که جزء حرفه‌ای را پایین نگه داشته‌اند. تحت همین سیاستگذاری‌های نادرست اکنون ویزیت پزشک عمومی در بیمارستان دولتی ۱۸ هزار تومان است و البته با تاخیر هفت هفت ماهه پرداخت می‌شود و ویزیت متخصص نیز در بیمارستان دولتی در سقف ۴۰ هزار تومان است.»

درجا مهه پزشکی شاهد مهاجرت شغلی هستیم

رئیس‌زاده همچنین در رابطه با مهاجرت شغلی پزشکان و فعالیت بیش از اندازه پزشکان در حوزه زیبایی به دلیل تعرفه‌های غیرواقعی و وضعیت نامناسب معیشتی پزشکان جوان نیز گفت: «این تاثیر چنین مسائلی، بیش از اینکه مهاجرت جغرافیایی در جامعه پزشکی داشته باشیم شاهد مهاجرت شغلی هستیم که این موضوع نیز از عوارض تعرفه‌های غیرواقعی و نابسامانی‌های آن است. در این زمینه نیز شاهد مثال زیاد داریم که تاجار به تعطیلی مطب‌ها شده‌اند. این موضوع به‌ویژه در حوزه زیبایی به شدت در حال افزایش است و با سونامی در این زمینه مواجه هستیم؛ به طوری که تخصص‌های مختلف دارند ورود می‌کنند به حوزه زیبایی؛ چراکه تقاضا هم در این زمینه زیاد و بیمارگونه است؛ به طوری که تقاضای اعمال زیبایی در ایران نسبت به دنیا چند برابر است که البته محل اشکال است؛ چه عمل‌های زیبایی آکادمیک و چه غیرآکادمیک. البته حجم زیادی از اعمال زیبایی توسط غیرپزشکان و به صورت مداخلات غیرمجاز صورت می‌گیرد که متاسفانه رو به فزونی است و البته که مجازات‌ها هم در این زمینه بازدارنده نیست.»

کمبود منابع نداریم!

رئیس سازمان نظام پزشکی کشور همچنین در رابطه با منابع موجود برای واقعی کردن تعرفه‌ها و مالیات پزشکان نیز تصریح کرد: «مشکل در این زمینه کمبود منابع بودجه‌ای نیست؛ بلکه مشکل تدابیر اشتباه و سوگیری‌های نادرست است. سهم تعرفه از بودجه حوزه سلامت زیر ۱۰ درصد است؛ حال ببینید که حجم پرداختی حوزه سلامت برای تجهیزات غیرضروری و خدمات القایی و دارو‌های غیرضروری چقدر است؟ بنابراین ۹۰ درصد منابع جای دیگری هزینه می‌شود. به این ترتیب ما مدیریت نادرست منابع در حوزه سلامت مواجه هستیم. فرار مالیاتی نیز هجمه‌ای است که به ناحق به جامعه پزشکی وارد می‌کنند؛ این درحالی است که به ادعای مسئولان سازمان امور مالیاتی، پزشکان درمیان مشاغل، بیشترین میزان مالیات را پرداخت می‌کنند؛ چراکه شکل کار و محل انجام فعالیت آنها بیشتر از هر شغل دیگری مشخص است. اغلب مطب‌ها نیز دستگاه کارتخوان دارند و قوانین نیز در این زمینه مشخص است و ما هم پیگیری‌هایمان را انجام می‌دهیم. به اذعان مسئولان سازمان امور مالیاتی، متوسط مالیات دریافتی پزشکان بیش از دو برابر سایر مشاغل است.»

زیرمیزی به روایت سازمان نظام پزشکی

عامل زیرمیزی بیمه‌ها هستند

زینب مرزوقی
خبرنگار گروه نقد روز

روز گذشته نشست مطبوعاتی رئیس سازمان نظام پزشکی و تعدادی از معاونان این سازمان برگزار شد. بهانه برگزاری این نشست، تعرفه‌های نظام سلامت و مالیات پزشکان بود اما به دلیل ازدیاد چالش‌های موجود در حوزه سلامت و درمان، مسائل دیگری نیز مطرح شد و محمد رئیس‌زاده، که جزء حرفه‌ای (دستمزد) از جزء فنی تعرفه‌ها جدا شود. جزء فنی سال‌ها مطابق با تورم و حتی بیشتر از آن رشد داشته است؛ این درحالی است که رشد جزء حرفه‌ای تعرفه‌ها طی پنج سال حدود هشت درصد بوده است و از تورم بسیار عقب است. در مجموع جزء حرفه‌ای زیر سایه جزء فنی قربانی شده است. عدم اجرای قانون موجب بی‌انضباطی و به‌هم‌ریختگی نظام درمانی می‌شود.»

نگرانیم مراکز ارائه خدمات سلامت مانند کاروانش شود

وی عنوان کرد: «نگرانیم که وضعیت مراکز ارائه خدمات سلامت مانند کاروانش شود و به سیستم کاروانشی تبدیل شود. اگر کسی از زیرمیزی گلایه می‌کند باید بداند که مقصر اصلی این پدیده جامعه پزشکی نیست؛ بلکه آن کسی است که به صورت دستوری تعرفه را پایین نگه داشته است. عاملش بیمه‌ها هستند که جزء حرفه‌ای را پایین نگه داشته‌اند. تحت همین سیاستگذاری‌های نادرست اکنون ویزیت پزشک عمومی در بیمارستان دولتی ۱۸ هزار تومان است و البته با تاخیر هفت هفت ماهه پرداخت می‌شود و ویزیت متخصص نیز در بیمارستان دولتی در سقف ۴۰ هزار تومان است.»

درجا مهه پزشکی شاهد مهاجرت شغلی هستیم

رئیس‌زاده همچنین در رابطه با مهاجرت شغلی پزشکان و فعالیت بیش از اندازه پزشکان در حوزه زیبایی به دلیل تعرفه‌های غیرواقعی و وضعیت نامناسب معیشتی پزشکان جوان نیز گفت: «این تاثیر چنین مسائلی، بیش از اینکه مهاجرت جغرافیایی در جامعه پزشکی داشته باشیم شاهد مهاجرت شغلی هستیم که این موضوع نیز از عوارض تعرفه‌های غیرواقعی و نابسامانی‌های آن است. در این زمینه نیز شاهد مثال زیاد داریم که تاجار به تعطیلی مطب‌ها شده‌اند. این موضوع به‌ویژه در حوزه زیبایی به شدت در حال افزایش است و با سونامی در این زمینه مواجه هستیم؛ به طوری که تخصص‌های مختلف دارند ورود می‌کنند به حوزه زیبایی؛ چراکه تقاضا هم در این زمینه زیاد و بیمارگونه است؛ به طوری که تقاضای اعمال زیبایی در ایران نسبت به دنیا چند برابر است که البته محل اشکال است؛ چه عمل‌های زیبایی آکادمیک و چه غیرآکادمیک. البته حجم زیادی از اعمال زیبایی توسط غیرپزشکان و به صورت مداخلات غیرمجاز صورت می‌گیرد که متاسفانه رو به فزونی است و البته که مجازات‌ها هم در این زمینه بازدارنده نیست.»

کمبود منابع نداریم!

رئیس سازمان نظام پزشکی کشور همچنین در رابطه با منابع موجود برای واقعی کردن تعرفه‌ها و مالیات پزشکان نیز تصریح کرد: «مشکل در این زمینه کمبود منابع بودجه‌ای نیست؛ بلکه مشکل تدابیر اشتباه و سوگیری‌های نادرست است. سهم تعرفه از بودجه حوزه سلامت زیر ۱۰ درصد است؛ حال ببینید که حجم پرداختی حوزه سلامت برای تجهیزات غیرضروری و خدمات القایی و دارو‌های غیرضروری چقدر است؟ بنابراین ۹۰ درصد منابع جای دیگری هزینه می‌شود. به این ترتیب ما مدیریت نادرست منابع در حوزه سلامت مواجه هستیم. فرار مالیاتی نیز هجمه‌ای است که به ناحق به جامعه پزشکی وارد می‌کنند؛ این درحالی است که به ادعای مسئولان سازمان امور مالیاتی، پزشکان درمیان مشاغل، بیشترین میزان مالیات را پرداخت می‌کنند؛ چراکه شکل کار و محل انجام فعالیت آنها بیشتر از هر شغل دیگری مشخص است. اغلب مطب‌ها نیز دستگاه کارتخوان دارند و قوانین نیز در این زمینه مشخص است و ما هم پیگیری‌هایمان را انجام می‌دهیم. به اذعان مسئولان سازمان امور مالیاتی، متوسط مالیات دریافتی پزشکان بیش از دو برابر سایر مشاغل است.»

وضعیت رزیدنتی از این بدتر خواهد شد

در حاشیه این نشست «فرهیختگان» گفت‌وگویی تفصیلی با محمد رئیس‌زاده، رئیس سازمان نظام پزشکی درباره چالش‌ها، مسائل و دغدغه‌های نظام سلامت داشته است.

شما از دغدغه سازمان نظام پزشکی نسبت به آینده کشور گفتید. اینکه هر اتفاقی که در نظام سلامت رقم بخورد، پزشک ممکن است پسر آسیب ببیند؛ چراکه هنر پزشکی، یک هنر ذاتی است و این هنر خریدار دارد. در این کشور اگر خدایی ناکرده خریدار نداشته باشد، در جای دیگر خریدار خواهد داشت. بنابراین نگرانی نظام پزشکی برای پزشکان نیست بلکه نگران آینده پزشکی و سلامت مردم است. توضیح‌تان در تکمیل این صحبت‌ها چیست؟ این حرف نماآیز خواهد بود؟

عرضم این است که سیاستگذاری‌هایی که انجام می‌شود و ما به آنها ایراد داریم و قانون‌هایی که اجرا نمی‌شود، در وهله اول ضرر آن به مردم و کشور می‌رسد و بعد به افراد جامعه پزشکی. بنابراین اگر ما نسبت به اجرایی نشدن درست تعرفه‌ها نگران هستیم و از اجرای سیاست‌های ابلاغی حرف می‌زنیم؛ اینها نیست که چون تهدا صنفی هستیم پس فقط نهاد صنف‌مان را می‌بینیم. ما نگران هم‌گویسه که نگران باشیم و یک اینترنت خوبی دسترسی داشته باشید. وقتی این اپراتور سرمایه خیلی برای تولید و نگهداری آن می‌کنیم، و وقتی بی‌اس در آن بزرگراه می‌سوزد یا نیاز به تعمیر دارد، شاید به آن رسیدگی نکند و منابعش را در نقاط شهری پرتردد هزینه می‌کند که میزان کارایزانس بالاست. سعی می‌کند ت